

Ministerieel besluit tot bescherming als monument en dorpsgezicht van de zijgevel met reclamemuurschildering voor de elektriciteitsmaatschappij van Noord-België in Londerzeel

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering;

Gelet op het ministerieel besluit van 12 november 2013 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument en dorpsgezicht te beschermen zijgevel met reclamemuurschildering voor de elektriciteitsmaatschappij van Noord-België in Londerzeel;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 5 juni 2014,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische, de artistieke en de socio-culturele waarde

- als monument:

de zijgevel met reclamemuurschildering voor de elektriciteitsmaatschappij van Noord-België, gelegen te

Londerzeel, Stationsstraat 47

bekend ten kadaster:

Londerzeel, 1ste afdeling, sectie C, perceelnummer 635W3 (deel)

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

- als dorpsgezicht:

Aanpalende perceelsstroken van de zijgevel met reclamemuurschildering voor de elektriciteitsmaatschappij van Noord-België, gelegen te

Londerzeel, Stationsstraat 45 en 47

bekend ten kadaster:

Londerzeel, 1ste afdeling, sectie C, perceelnummers 635W3 (deel) en 639P (deel)
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

- als monument:

Historische waarde:

De reclamemuurschildering bekend als 'Olijffe', is een voor Vlaanderen zeer zeldzaam voorbeeld van een goed bewaarde en duidelijk leesbare historische reclamemuurschildering met figuratieve uitwerking, daterend uit 1938.

Reclamemuurschilderingen zijn een zeer specifiek, succesvol en in ons land een vrij kortstondig aangewend medium binnen de reclamebranche. Ze illustreren de opkomst van de hedendaagse consumptiemaatschappij, waar massaproductie en massadistributie samengaan met grootschalige reclame en waar bekend worden en bekend blijven voor bedrijven, merken en producten van levensbelang is.

Door hun ligging, zichtbaarheid en over het algemeen grote formaat waren het elementen die het uitzicht van onze Vlaamse steden en gemeenten gedurende de belle époque en het interbellum sterk bepaalden - getuige de maatschappelijke tegenreactie die ontstond - maar die vandaag op enkele uitzonderingen na uit het straatbeeld zijn verdwenen.

Op de reclamemuurschildering zijn de letters 'ENB' (Elektriciteitsmaatschappij van Noord-België) zichtbaar, samen met de slogan 'KOOKT ELECTRISCH'. Tot na WOII ijverden elektriciteitsmaatschappijen in ons land onder meer via de promotie van het elektrisch koken om het huishoudelijk elektriciteitsverbruik op te drijven. Olijffe is aldus een unieke, sprekende getuige van de strijd die werd geleverd voor de volledige elektrificatie van België en voor de efficiënte inschakeling van elektriciteit in het huishouden, die nu vanzelfsprekend is.

In het interbellum zetten middenveldorganisaties zich in voor de rationalisering van het huishouden om de problematische woonkwaliteit te verbeteren en om sociale wantoestanden aan te pakken. Ook het elektrisch koken was snel, efficiënt en kon de moderne huisvrouw veel tijd besparen. De reclamemuurschildering vormt aldus een voor Vlaanderen zeldzame getuige van de rationaliseringsbeweging in het huishouden, die zich in het interbellum in onze streken verspreidde en waarvan de principes tot op de dag van vandaag doorwerken in ons dagelijks leven.

Socio-culturele waarde:

De reclamemuurschildering 'Olijffe' ter promotie van het elektrisch koken, is een getuige van de dualiteit van de emancipatie van de vrouw in het interbellum. De rol van de vrouw aan de haard moest versterkt of bevestigd worden om sociale wantoestanden in

te tomen. De vrouw was de spilfiguur van het gezin die door een rationeel gevoerd huishouden voor een aangename thuis moest zorgen voor haar man en kinderen. De moderne vrouw had echter ook buitenshuis haar plaats verworven en die rol bleef belangrijk. Om de twee te verzoenen waren rationele huishoudtechnieken, waaronder het snelle elektrische koken, onontbeerlijk. Er ontstond een maatschappelijk verwachtingspatroon dat tot vandaag doorleeft.

Artistieke waarde:

De reclamemuurschildering 'Olijffe' werd in 1938 gecreëerd door de lokale amateurkunstenaar Jan Stroobants. Met een gestileerde, overwegend vlakke vrouwenfiguur opgebouwd uit geometrische vormen, met een eenvoudige lijnvoering, een beperkt kleurenpalet, een dynamische diagonale belettering en een duidelijke boodschap is ze een voor Vlaanderen representatief voorbeeld van een reclamemuurschildering die zich aansluit bij de principes van de vooruitstrevende, Franse 'affichisten' uit de art-decoperiode.

- als dorpsgezicht:

Een deel van het perceel van de woning (635 W3) waarop de reclamemuurschildering is aangebracht en een deel van het aan de woning met reclamemuurschildering palende perceel (639P) worden beschermd als dorpsgezicht, als de directe, er onmiddellijk mee verbonden visuele omgeving van het monument, omwille van het algemeen belang, gevormd door de ondersteunende waarde. Het dorpsgezicht houdt door zijn open karakter enerzijds het zicht op de reclamemuurschildering vrij en maakt anderzijds onderhoud van de reclamemuurschildering mogelijk.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel, 30 SEP. 2014

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS